

TÁRSADALOM- ÉS MŰVELŐDÉSTÖRTÉNETI
TANULMÁNYOK

8

POLGÁROSODÁS KÖZÉP-EURÓPÁBAN

TANULMÁNYOK
HANÁK PÉTER 70. SZÜLETÉSNAPIÁRA

VERBÜRGERLICHUNG IN MITTELEUROPA

FESTSCHRIFT
FÜR PÉTER HANÁK ZUM 70. GEBURTSTAG

SZERKESZTETTE
HERAUSGEGEBEN von

SOMOGYI ÉVA

BUDAPEST, 1991
MTA TÖRTÉNETTUDOMÁNYI INTÉZET

TARTALOM — INHALT

Litván György: A történész a politikában	7
--	---

Társadalom — Gesellschaft

Katus László: Budapest népesség-növekedésének forrásai a 19. században	19
Szarka László: Magyarosodás és magyarosítás a felső-magyarországi szlovák régióban a kiegyezés korában (Adalékok a dualizmos kori asszimiláció természetrajzához)	35
Waltraud Heindl: „Wir wollen einen Familientempel bauen...” (Marginalien zu Mentalität und Familienleben des Beamten Gustaw Höfken)	47
Takács Péter: Adalékok a nemesi polgárosodás útvesztőjéhez (Egy szolgabíró politikai portréja a dualizmus korában)	57
Szili Ferenc: A somogyi kivándorlók Amerika-képe és magyarságtudata a századforduló évtizedeiben	71
István Deák: Cause for Despair? (Some Remarks on the Mood of Pessimism in the Late Habsburg Monarchy)	87
Hajdu Tibor: Weis István középosztály-képe	97
Gyáni Gábor: A polgári középosztály lakásviszonyai Budapesten a két háború között	109
L. Nagy Zsuzsa: A műhely és a bolt a két háború közötti Magyarországon	121

Politika — politikai eszmék — diplomácia

Politik — Politische Ideen — Diplomatie

Diószegi István: A nemzetek Európája	131
Helmuth Rumpler: „Justitia Regnorum Fundamentum” (Friedrich von Gentz und die Idee des Rechts in der internationalen Politik)	143
Palotás Emil: Bécs—Budapest—Konstantinápoly (Az Orient-vasút megépítésének történetéből)	155
Stefan Malfèr: „Empfangen, nicht verstanden” (Überlegungen zur Nationalitätenfrage und zu einem Nationalitätengesetz für Ungarn in der Zeit des Provisoriums)	169
Somogyi Éva: Rendszerváltozás — és akik végrehajtották (A közös minisztériumok 1867-ben)	181
Buzinkay Géza: A kitagadott szatirikus: Kecskeméthy Aurél	195
Pók Attila: Nemzet és nemzetiség Grünwald Béla gondolkodásában	215

Szabó Dániel: Kortessdalok (avagy a választás, mint a poéták paradicsoma)	229
Szita László: Adatok a Magyarországi Németek Országos Gazdaszövetsége történetéhez (1909—1921)	243
Jeszenszky Géza: A feltámadt főnix és az elszállt sas (Lengyelország újjászületése és Magyarország felosztása az I. világháború győzteseinek politikájában)	257
Richard Georg Plaschka: Trotz Eidbarrieren. (Einige Bemerkungen zum Eidproblem im Ersten und Zweiten Weltkrieg) .	267
Varga László: A harmadik napon	277
Jan Havránek: Central Europe, East-Central Europe and the Historians 1940—1948	299
Jürgen Kocka: Europe — How Many Futures?	311

Művelődés — Kultur

Horst Haselsteiner: Zu den geistigen Wechselbeziehungen im Donauraum	317
Monika Glettler: Wien — die gemeinsame Kultur in ihrer ethnischen Vielfalt .	331
Sármány Ilona: Sorspárhuzamok a századfordulón (Otto Wagner és Lechner Ödön pályarajza)	341
Peter F. Sugar: Béla Bartók and the University of Washington	357
Lackó Miklós: Az Erdélyi Helikon és az erdélyi magyar—szász kapcsolatok a két világháború között	363
Glatz Ferenc: Nyilvánosság és történettudomány (Tézisek az új történetírásról)	371
Hanák Péter műveinek bibliográfiája (Összeállította: Riba István)	385